VETOOMUS
VARKAUDEN PÄIVYSTYKSEN AUKIOLOAJAT KLO 8–22 ON SÄILYTETTÄVÄ

Vastaanottaja:
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Yleisten palveluiden lautakunta

Asia: **Varkauden päivystyksen nykyisten aukioloaikojen ja kiireellisen hoidon palvelutason säilyttäminen**

Päivämäärä 23.10.26

1. VETOOMUKSEN TARKOITUS

Me allekirjoittaneet vetoamme Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisten palveluiden lautakuntaan, jotta Varkauden päivystyksen nykyiset aukioloajat klo 8–22 säilytetään kaikkina viikonpäivinä.

Varkauden päivystys on keskeinen osa Varkauden ja ympäröivien alueiden asukkaiden kiireellistä terveydenhuoltoa.

Sen merkitys korostuu erityisesti ikääntyneiden, pitkäaikaissairaiden, lapsiperheiden, liikuntarajoitteisten ja niiden ihmisten kohdalla, joilla ei ole mahdollisuutta matkustaa omalla autolla Kuopioon.

Ymmärrämme hyvinvointialueen vaikean taloudellisen tilanteen ja tarpeen sopeuttaa toimintaa. Taloudelliset säästöt eivät kuitenkaan saa johtaa ratkaisuihin, joissa potilasturvallisuus heikkenee, hoitoon pääsy vaikeutuu tai kustannukset siirtyvät palvelupisteestä toiseen ilman todellista kokonaissäästöä.

Vaadimme, että Varkauden päivystyksen nykyiset aukioloajat klo 8–22 ja kiireellisen hoidon palvelutaso säilytetään.

2. VARKAUTEEN JO KOHDISTUNEET PALVELUHEIKENNYKSET

Varkauden päivystyksen mahdollista uutta supistamista ei voida tarkastella irrallisena päätöksenä. Varkauden ja sen lähialueiden sosiaali- ja terveyspalveluihin on jo kohdistunut useita merkittäviä muutoksia.

Ympärivuorokautisen lääkäripäivystyksen päättyminen 31.12.2025. Vuoden 2026 alusta kiireellistä hoitoa on järjestetty Varkaudessa klo 8–22. Yöaikaan päivystyshoitoa tarvitsevien potilaiden hoito on ohjattu Kuopioon.

Varkauden sairaalaosastojen erillisen yöaikaisen lääkärivarallaolon päättyminen 1.5.2026. Osastojen yöaikaiset lääkärikonsultaatiot tukeutuvat tämän jälkeen KYSin päivystykseen. Tämä on vähentänyt Varkauden sairaalan omaa yöaikaista lääkärivalmiutta.

Kangaslammin terveysaseman sulkeminen huhtikuussa 2025. Lähipalvelun päättyminen on merkinnyt sitä, että kangaslampilaisten on asioitava terveyspalveluissa aiempaa kauempana.

Kangaslammin palvelukeskuksen asumisyksikön lakkauttamispäätös 24.9.2026 § 82. Ikäihmisten ja hoivapalveluiden lautakunta päätti luopua Kangaslammin palvelukeskuksen ikääntyneiden asumisyksiköstä 31.12.2026 mennessä. Päätös merkitsee toteutuessaan merkittävää muutosta alueen ikääntyneiden asumispalveluihin.

Varkauden päivystyksen tilapäinen supistaminen kesällä 2026. Ajalla 1.7.–9.8.2026 kiirevastaanotto toimi klo 8–18. Järjestely muutti hoitoon hakeutumista ja palvelujen järjestämistä.

Päivystyspalvelujen asiakasmaksut vuonna 2026. Päivystyspoliklinikan käyntimaksu on 71,30 euroa. Perusterveydenhuollon kiirevastaanotolla sovellettavat maksut voivat olla tätä pienempiä. Maksujen vaikutukset on huomioitava erityisesti pienituloisten ja paljon terveyspalveluja tarvitsevien asukkaiden kohdalla.

Näitä muutoksia on tarkasteltava kokonaisuutena. Yksi palvelu suljetaan, toisen aukioloaikoja lyhennetään ja kolmannen palvelun saaminen edellyttää aiempaa pidempää matkaa.
Varkauden asukkailta ei voida kerta toisensa jälkeen vähentää lähipalveluja ilman kokonaisarviota siitä, millainen turvallinen ja toimiva palveluverkko alueelle lopulta jää.

3. HYVINVOINTIALUEEN KOLMINAPAINEN PALVELURAKENNE JA AIKAISEMPIEN PÄÄTÖSTEN SEURANTA

Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelujen järjestämisessä on korostettu kolminapaista palvelurakennetta, jossa Kuopio, Varkaus ja Iisalmi muodostavat alueen keskeiset sosiaali- ja terveyspalvelujen keskittymät.

Kolminapaisuuden tarkoituksena on turvata palvelujen alueellinen saavutettavuus ja varmistaa, etteivät keskeiset palvelut keskity yksinomaan Kuopioon.

Varkauden päivystyksen aukioloaikojen mahdollinen uusi lyhentäminen herättää perustellun kysymyksen siitä, miten kolminapainen palvelurakenne toteutuu käytännössä, jos yhden keskeisen palvelukeskuksen kiireellisen hoidon palveluja supistetaan toistuvasti.

Kolminapaisuus ei saa jäädä pelkäksi palvelustrategiaan kirjatuksi tavoitteeksi. Sen tulee näkyä myös konkreettisina, turvallisina ja saavutettavina palveluina Varkaudessa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus päätti 20.10.2025 § 394, että Varkauden ja Iisalmen päivystysmuutosten vaikutuksista toimintaan, talouteen, potilasturvallisuuteen ja ensihoitoon raportoidaan säännöllisesti yleisten palveluiden lautakunnalle ja aluehallitukselle.

Päätöksessä todettiin myös, että toiminnan jatkoa arvioidaan alkuvuoden 2026 kokemusten perusteella.

Edellytämme, että yleisten palveluiden lautakunta käsittelee ja arvioi aikaisempien päivystysmuutosten toteutuneet vaikutukset ennen mahdollista uutta palvelujen supistamista.

Pelkkä ennakoitu säästö ei riitä perusteeksi uudelle päätökselle, jos aikaisempien muutosten todellisia vaikutuksia ei ole kokonaisuudessaan arvioitu.

Arvioinnissa on huomioitava Varkauden sairaalaosastojen toiminta, käytettävissä oleva hoitopaikkakapasiteetti, hoidon jatkuvuus sekä päivystyksestä osastohoitoon siirtymisen sujuvuus.

Lisäksi on arvioitava, miten mahdollinen uusi supistaminen vaikuttaisi Varkauden asemaan yhtenä hyvinvointialueen kolmesta keskeisestä palvelukeskittymästä.

Vaadimme, että Pohjois-Savon hyvinvointialue pitää kiinni kolminapaisen palvelurakenteen periaatteesta ja turvaa Varkauden aseman toimivana ja riittävät kiireellisen hoidon palvelut tarjoavana palvelukeskuksena.

Hyvinvointialueen tulee noudattaa omia päätöksiään ja osoittaa, mitä aikaisemmilla muutoksilla on todellisuudessa saavutettu.

4. PÄIVYSTYKSEN TODELLINEN TARVE JA POTILASMÄÄRÄT

Hyvinvointialueen tammikuun 2026 seurantatietojen mukaan Varkauden päivystyksessä oli 1 127 käyntiä.

Hyvinvointialue on kuitenkin itse todennut, etteivät Varkauden ja Iisalmen tammikuun 2025 ja tammikuun 2026 käyntimäärät ole suoraan vertailukelpoisia potilastietojärjestelmän vaihtumisen vuoksi.

Tämä on merkittävä seikka päätöksenteon luotettavuuden kannalta.

Päivystyksen aukioloaikoja ei tule lyhentää sellaisten potilastilastojen perusteella, jotka eivät ole keskenään vertailukelpoisia.

Erityisen tärkeää on arvioida, kuinka moni potilas tarvitsee kiireellistä hoitoa klo 18–22 välisenä aikana ja kuinka moni heistä joutuisi hakeutumaan Kuopioon, mikäli Varkauden päivystys

suljettaisiin jo klo 18.
Potilasmääriä ei tule arvioida pelkästään kokonaislukuina. Myös hoidon kiireellisyys, potilaiden toimintakyky ja tosiasiallinen mahdollisuus päästä hoitoon on huomioitava.

Päivystyksen tarpeellisuutta ei voida ratkaista pelkästään käyntimäärien perusteella. Ratkaisevaa on myös se, mitä tapahtuu ihmiselle, joka tarvitsee kiireellistä hoitoa silloin, kun lähipäivystys on suljettu.

5. KESÄN 2026 PÄIVYSTYSJÄRJESTELYT, HENKILÖSTÖN KOKEMUKSET JA POTILASPALAUTE

Kesällä 2026 Varkauden kiirevastaanotto toimi tilapäisesti klo 8–18 ajalla 1.7.–9.8.2026.

Julkisuudessa 13.10.2026 esille tulleiden henkilöstön edustajien kokemusten mukaan lyhennettyjen aukioloaikojen aikana potilailta saatu palaute oli kielteistä. Henkilöstö toi esille myös oman kuormittumisensa sekä huolen ensihoidon kuljetustarpeen lisääntymisestä.

Henkilöstön välittämä potilaspalaute on otettava vakavasti. Se kertoo huolesta, jota päivystyksen lyhennetyt aukioloajat ovat herättäneet palveluja tarvitsevissa ihmisissä.

Potilaiden kokemuksia ei tule sivuuttaa sillä perusteella, että päivystyksen käyntimäärät ovat mahdollisesti vähentyneet. Käyntimäärän pieneneminen ei yksin osoita palvelutarpeen vähentyneen. Se voi johtua myös siitä, että potilaat ovat joutuneet hakeutumaan muualle, siirtämään hoitoon hakeutumista tai luopumaan siitä.

Henkilöstön käytännön kokemukset ovat erityisen arvokkaita, koska he kohtaavat päivittäin kiireellistä hoitoa tarvitsevia potilaita ja näkevät, miten palvelujärjestelyt vaikuttavat hoidon toteutumiseen.

Vaadimme, että yleisten palveluiden lautakunta ottaa päätöksenteossa huomioon kesän 2026 aikana henkilöstölle välittyneen potilaspalautteen, henkilöstön kokemukset ja mahdolliset potilasturvallisuuteen liittyvät havainnot.

Näitä kokemuksia on arvioitava yhdessä toteutuneiden potilasmäärien, muualle ohjautuneiden potilaiden, ensihoidon kuljetusten ja hoitoon pääsyn tietojen kanssa.

Potilaspalaute ja henkilöstön kokemukset eivät ole päätöksenteon sivuasioita. Ne ovat olennainen osa palvelujen toimivuuden ja potilasturvallisuuden arviointia.

Päivystyksen aukioloaikoja ei tule lyhentää pysyvästi ennen kuin kesän 2026 järjestelyistä saatu potilaspalaute ja henkilöstön esille tuomat ongelmat on asianmukaisesti arvioitu.

6. VARKAUDEN JA IISALMEN YHDENVERTAINEN KOHTELU

Julkisuuteen tulleiden tietojen mukaan Varkauden päivystyksen aukioloaikaa suunnitellaan lyhennettäväksi klo 18:aan, kun taas Iisalmen päivystys olisi arkisin avoinna klo 20:een.

Vaadimme, että yleisten palveluiden lautakunta arvioi, millä toiminnallisilla, taloudellisilla ja potilasturvallisuuteen liittyvillä perusteilla Varkauden ja Iisalmen päivystyksille suunnitellaan erilaisia aukioloaikoja.

Erityisesti on huomioitava väestön palvelutarve, potilaiden hoitoon pääsy, matkat Kuopion yliopistolliseen sairaalaan sekä aikaisempien palveluheikennysten yhteisvaikutukset.

Varkauden asukkaita ei saa asettaa perusteettomasti heikompaan asemaan suhteessa muiden paikkakuntien asukkaisiin.

Päätöksenteon perusteiden on oltava avoimia, vertailukelpoisia ja potilasturvallisuuden huomioivia.

7. TODELLISET TALOUDELLISET SÄÄSTÖT

Vuoden 2025 päätösvalmistelussa Varkauden ja Iisalmen päivystysmuutosten yhteenlasketuiksi vuosittaisiksi menovähennyksiksi arvioitiin noin 1,9 miljoonaa euroa.

Samassa valmistelussa arvioitiin lisäresurssien tarvetta sote-keskusten lääkäripalveluihin ja KYSin päivystykseen yhteensä noin 805 000 euroa vuodessa.

Näiden ennakkoarvioiden perusteella laskennallinen nettosäästö oli noin 1,1 miljoonaa euroa vuodessa.

Luvut koskivat Varkauden ja Iisalmen yhteisiä muutoksia. Ne eivät osoita vuoden 2026 toteutunutta säästöä eivätkä sitä, kuinka paljon Varkauden päivystyksen mahdollinen uusi lyhentäminen klo 18:aan säästäisi.

Säästöjä arvioitaessa on huomioitava myös KYSin lisääntyvä kuormitus, mahdolliset henkilöstölisäykset, ensihoidon kuljetukset ja muut kustannukset.

Jos kustannukset siirtyvät Varkaudesta Kuopioon, kyse ei välttämättä ole todellisesta säästöstä.

Vaadimme, että mahdollisen uuden supistamisen taloudelliset vaikutukset arvioidaan koko hyvinvointialueen tasolla eikä vain yhden toimipisteen kustannuksina.

8. HYVINVOINTIKESKUS AALLON VUOKRAKUSTANNUKSET

Hyvinvointikeskus Aallon toimitilat ovat olennainen osa Varkauden kiireellisen hoidon järjestämistä.

Varkauden kaupungin ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen väliset vuokrasopimusjärjestelyt on huomioitava päivystyksen mahdollisten muutosten taloudellisessa arvioinnissa.

Mikäli päivystyksen käytössä olevien tilojen vuokra säilyy ennallaan, vaikka aukioloaikaa lyhennetään neljällä tunnilla päivässä, ei aukioloajan lyhentäminen tuota säästöä vuokrakustannuksissa.

Päivystyksen supistamisesta mahdollisesti saatavat säästöt on erotettava niistä kiinteistä kustannuksista, jotka säilyvät muutoksesta huolimatta.

Hyvinvointialueen tulee osoittaa, kuinka paljon mahdollinen supistaminen todella vähentäisi kokonaismenoja.

9. KYSIN PÄIVYSTYKSEN KAPASITEETTI JA KUSTANNUKSET

Kuopion yliopistollisessa sairaalassa on toteutettu laajoja sairaalainvestointeja. Näitä investointeja ei sellaisenaan voida pitää Varkauden päivystysmuutoksista aiheutuneina kustannuksina.

On kuitenkin perusteltua arvioida, miten Varkauden ja Iisalmen päivystyspalvelujen supistaminen vaikuttaa KYSin päivystyksen potilasmääriin, henkilöstötarpeeseen, tilojen riittävyyteen ja kustannuksiin.

Mikäli Varkaudesta siirtyy lisää potilaita Kuopioon, on varmistettava, että KYS pystyy vastaanottamaan heidät ilman kohtuutonta odotusaikojen pidentymistä tai potilasturvallisuuden heikentymistä.

Päivystyspalvelujen keskittäminen ei saa johtaa tilanteeseen, jossa yhden alueen palvelut heikkenevät ja toisen toimipisteen kuormitus kasvaa hallitsemattomasti.

10. ENSIHOIDON TOIMINTAVALMIUS

Varkauden päivystyksen aukioloaikojen lyhentäminen voi lisätä potilaiden kuljetustarvetta Kuopioon.

Pitkät kuljetusmatkat sitovat ensihoidon yksiköitä ja voivat vaikuttaa ambulanssien saatavuuteen muissa kiireellisissä tehtävissä.

Päivystyksen supistamisen vaikutukset on siksi arvioitava myös ensihoidon näkökulmasta.

Erityisesti on huomioitava kuljetusmatkojen pituus, ambulanssien sidonnaisuusajat sekä mahdolliset vaikutukset kiireellisten tehtävien hoitamiseen Varkaudessa ja lähialueilla.

Yhden potilaan kuljettaminen Kuopioon ei saa vaarantaa muiden kiireellistä apua tarvitsevien mahdollisuutta saada ensihoitoa ajoissa.

11. VALTATIE 5:N RAKENNUSTÖIDEN VAIKUTUKSET

Varkauden päivystyksen mahdollista aukioloaikojen lyhentämistä arvioitaessa on huomioitava myös valtatie 5:n rakennustyöt ja niiden vaikutukset Varkauden ja Kuopion väliseen liikenteeseen.

Rakennustöihin liittyvät tilapäiset nopeusrajoitukset, poikkeavat liikennejärjestelyt ja mahdolliset ruuhkat voivat pidentää matka-aikaa KYSin päivystykseen.

Jos Varkauden päivystys suljettaisiin jo klo 18, yhä useampi kiireellistä hoitoa tarvitseva potilas voisi joutua matkustamaan Kuopioon myös ilta-aikaan.

Liikennejärjestelyjen mahdolliset viivästykset on huomioitava erityisesti ensihoidon kuljetuksissa sekä niiden potilaiden kohdalla, joilla ei ole omaa autoa.

Vaadimme, että valtatie 5:n rakennustöiden vaikutukset kiireellisen hoidon saavutettavuuteen ja ensihoidon toimintavalmiuteen arvioidaan ennen mahdollista päätöstä päivystyksen aukioloaikojen lyhentämisestä.

12. HENKILÖSTÖN SAATAVUUS JA VAIHTOEHTOISET RATKAISUT

Lääkärien saatavuus on ollut yksi Varkauden päivystystoiminnan järjestämiseen vaikuttaneista tekijöistä.

Ennen aukioloaikojen lyhentämistä tulee selvittää mahdollisuudet turvata nykyinen toiminta rekrytoinnin, henkilöstöjärjestelyjen ja muiden toteuttamiskelpoisten ratkaisujen avulla.

Myös mahdollinen päivystyksen hallinnollisen järjestämisvastuun muuttaminen tulee erottaa varsinaisesta palvelutason heikentämisestä.

Hallinnollinen muutos ei itsessään tarkoita, että päivystyksen aukioloaikoja olisi välttämätöntä lyhentää.

13. ASUKKAIDEN JA HENKILÖSTÖN NÄKEMYSTEN HUOMIOIMINEN

Päivystyksen aukioloaikoja koskeva päätös vaikuttaa suoraan alueen asukkaiden arkeen ja turvallisuuteen.

Päätöksenteossa on huomioitava myös päivystyksen henkilöstön käytännön kokemukset sekä asukkaiden näkemykset palvelujen saavutettavuudesta.

Erityisen tärkeää on huomioida ikääntyneiden ihmisten tarpeet.

Ikääntyneiden palvelujen saavutettavuutta ei voida arvioida pelkästään kilometreinä. On huomioitava myös toimintakyky, liikkumisen mahdollisuudet, läheisten apu ja hoitoon hakeutumisen käytännön vaikeudet.

Palveluja käyttävien ihmisten ja niitä tuottavan henkilöstön kokemusten tulee näkyä päätöksenteossa.

14. ALUEELLINEN YHDENVERTAISUUS

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tehtävänä on järjestää asukkailleen yhdenvertaiset ja turvalliset sosiaali- ja terveyspalvelut.

Yhdenvertaisuus ei tarkoita ainoastaan sitä, että palvelu on jossakin hyvinvointialueen toimipisteessä saatavilla.

On arvioitava myös asukkaiden todelliset mahdollisuudet päästä palvelun piiriin.

Varkaudesta Kuopioon matkustaminen voi olla erityisen vaikeaa ikääntyneille, liikuntarajoitteisille, autottomille ja pienituloisille asukkaille.

Myös lapsiperheille kiireellisen hoidon siirtyminen kauemmaksi voi aiheuttaa merkittäviä käytännön vaikeuksia.

Asuinpaikka ei saa muodostua esteeksi oikea-aikaiselle kiireelliselle hoidolle.

15. VETOOMUKSEN KÄSITTELY

Tämän vetoomuksen liitteenä toimitamme Varkauden päivystyksen säilyttämistä tukevien asukkaiden allekirjoitukset.

Allekirjoittajien määrä: 3446

Pyydämme, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleisten palveluiden lautakunta ottaa vetoomuksen käsiteltäväkseen ennen Varkauden päivystyksen mahdollista aukioloaikojen muuttamista.

Pyydämme, että vetoomuksessa esitetyt perustelut ja vaatimukset huomioidaan asian valmistelussa ja päätöksenteossa.

Pyydämme lisäksi, että vetoomus liitetään asiaa koskevaan valmistelu- ja päätöksentekoaineistoon ja että lautakunta antaa kirjallisen vastauksen vetoomuksessa esitettyihin vaatimuksiin.

Allekirjoittajien henkilötiedot toimitetaan erillisenä liitteenä asianmukaista tietosuojaa noudattaen.

16. LOPULLINEN VAATIMUS

Me allekirjoittaneet katsomme, että Varkauden päivystyksen mahdollinen uusi supistaminen edellyttää huomattavasti laajempaa kokonaisarviointia kuin pelkkää yhden toimipisteen kustannusten tarkastelua.

Ennen päätöksentekoa on osoitettava, että mahdolliset säästöt ovat todellisia ja että muutos ei vaaranna potilasturvallisuutta, heikennä ensihoidon toimintavalmiutta tai aseta asukkaita kohtuuttoman eriarvoiseen asemaan.

Jo toteutettujen palvelumuutosten vaikutukset on arvioitava, eikä uusia supistuksia tule tehdä puutteellisin tiedoin.

VAADIMME, ETTÄ VARKAUDEN PÄIVYSTYS SÄILYTETÄÄN AVOINNA KLO 8–22 KAIKKINA VIIKONPÄIVINÄ.

VAADIMME, ETTÄ NYKYINEN KIIREELLISEN HOIDON PALVELUTASO TURVATAAN

.

VAADIMME, ETTÄ POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN KOLMINAPAINEN PALVELURAKENNE TURVATAAN MYÖS KÄYTÄNNÖSSÄ JA VARKAUDEN ASEMA YHTENÄ ALUEEN KESKEISISTÄ PALVELUKESKITTYMISTÄ SÄILYTETÄÄN.

VAADIMME, ETTÄ ALUEHALLITUKSEN 20.10.2025 § 394 PÄÄTÖKSEN MUKAISET SEURANTATULOKSET ARVIOIDAAN ENNEN MAHDOLLISTA UUTTA SUPISTAMISTA.

VAADIMME, ETTÄ KESÄN 2026 PÄIVYSTYSJÄRJESTELYISTÄ SAATU POTILASPALAUTE SEKÄ HENKILÖSTÖN ESILLE TUOMAT HUOLET KÄSITELLÄÄN JA HUOMIOIDAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA.

VAADIMME, ETTÄ VARKAUDEN JA IISALMEN MAHDOLLISESTI ERILAISTEN AUKIOLOAIKOJEN PERUSTEET ARVIOIDAAN AVOIMESTI JA YHDENVERTAISUUS HUOMIOIDEN.

VAADIMME, ETTEI PÄIVYSTYKSEN AUKIOLOAIKOJA LYHENNETÄ ENNEN KATTAVAA

TALOUDELLISTEN, TOIMINNALLISTEN JA POTILASTURVALLISUUTEEN LIITTYVIEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTIA.

Varkauden ja lähialueiden asukkaiden turvallisuus, oikeus saada kiireellistä hoitoa ja yhdenvertainen asema hyvinvointialueen palveluissa on turvattava.

Kyse ei ole vain päivystyksen neljästä aukiolotunnista. Kyse on ihmisten turvallisuudesta, hoitoon pääsystä ja luottamuksesta siihen, että apua on saatavilla silloin, kun sitä tarvitaan.

Varkaudessa 23.10.2026

Henri Tanskanen
Varkauden kaupunginjohtaja

Timo Suhonen
Kansanedustaja
Varkauden kaupunginvaltuuston puheenjohtaja

Tarja Kivikoski
Varkauden kaupunginvaltuutettu
Varkauden vanhusneuvoston puheenjohtaja

Liite: Varkauden päivystyksen säilyttämistä koskeva asukkaiden vetoomus ja allekirjoitukset